

Frédéric Lievens & Ludo Lievens Lievens & Co Consulting

Corporate Finance
www.lievens.be
Wittemolenstraat 47, 8200 Brugge
De Meeûssquare 35, 1000 Brussel
J.Ratinckxstraat 5-7, bus 52,
2600 Antwerpen

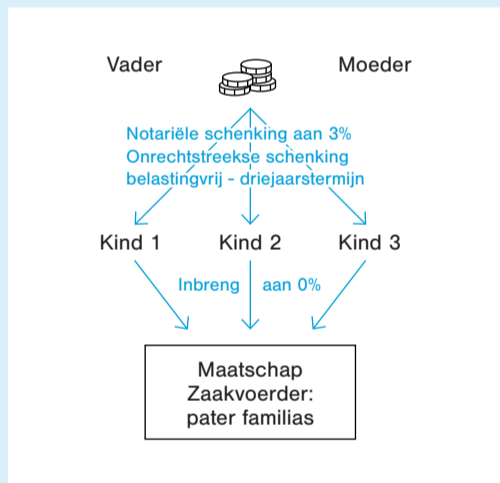
Lievens & Co

FISCAAL, JURIDISCH & FINANCIËEL ADVIES

De maatschap

Donner et retenir ne vaut De maatschap als instrument van vermogensplanning

De combinatie van een schenking en de inbreng in een maatschap wordt vaak naar voor geschoven als oplossing voor ondernemers die reeds vermogen wensen over te dragen naar de volgende generatie, zonder volledig de teugels uit handen te geven.

Wat is een maatschap?

Volgens de wet is een maatschap een overeenkomst, waarbij twee of meer personen zich verbinden om hun inbrengen in gemeenschap te brengen, met de bedoeling om aan haar vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel uit te keren of te bezorgen. Zij wordt in het gemeenschappelijk belang van de partijen aangegaan.

De maatschap is dus een vennootschap die niet notarieel moet worden opgericht, maar die twee of meer partijen bij onderhandse overeenkomst kunnen aangaan. Deze werkwijze zorgt voor een kostenbesparing enerzijds en meer discretie anderzijds.

De maatschap heeft geen rechtspersoonlijkheid en kent een grote mate van contractvrijheid. Veel dwingende regels die bv. op de naamloze vennootschap of de besloten vennootschap van toepassing zijn, zijn niet van toepassing op de maatschap.

Welke goederen kunnen er worden ingebracht en door wie?

De maatschap is een nuttig instrument om bepaalde goederen na een schenking toch binnen de familie te behouden onder centraal beheer van de ouders.

In principe kunnen alle goederen in een maatschap worden ingebracht. Zo wordt de maatschap vaak gebruikt in het kader van de planning van:

- beleggingsportefeuilles,
- familiale aandelen,
- een kunstcollectie,
- een oldtimercollectie.

Afhankelijk van het goed dat wordt ingebracht, kunnen bepaalde formaliteiten zich opdringen.

Bij de inbreng van (familiale) aandelen, zal men bv. rekening dienen te houden met de overdrachtsbeperkingen die aan deze aandelen verbonden zijn. Het is mogelijk dat er een verplichte kennisgeving werd opgelegd of dat er zelfs een voorafgaandelijke toestemming nodig is.

Bij de inbreng van een levensverzekeringscontract, dient er dan weer ingevolge de wet een bijvoegsel te worden getekend bij het verzekeringscontract. Het is aangeraden deze formaliteiten goed te onderzoeken.

Onroerend goed in de maatschap: toch beter niet

De maatschap is geen goed planningsinstrument voor onroerende goederen (bv. een appartement aan zee). De inbreng van een onroerend goed in de maatschap, of zelfs een latere bijkomende inbreng van andere goederen in een maatschap met onroerend vermogen, kan immers een vermogensverschuiving teweeg brengen, waardoor afhankelijk van de situatie belasting (o.a. registratierecht) verschuldigd kan zijn. Onroerende goederen in een maatschap worden dus beter vermeden.

Hoe en door wie worden de ingebrachte goederen beheerd?

De ingebrachte goederen gaan deel uitmaken van een doelgebonden onverdeeldheid tussen de vennoten, zodat elke individuele vennoot niet langer over de goederen of zijn aandeel hierin kan beschikken. Het beheer over deze goederen wordt exclusief gevoerd door de zaakvoerder(s) zoals overeengekomen in de statuten. Op deze wijze kan het familiale vermogen worden overgedragen aan de volgende generatie, maar kunnen de geschonken goederen toch nog beheerd worden door de *pater familias*.

Voorbeeld: De Zaakvoerder van een maatschap kan in een kunstcollectie bepaalde werken verkopen en met de opbrengsten nieuwe werken aankopen of deze beleggen in een beleggingsportefeuille. Ook kan hij bv. het stemrecht uitoefenen over de aandelen die in de maatschap werden ingebracht.

Hebben de vennoten beschikkingsrecht over de aandelen van de maatschap?

De aandelen van de maatschap zelf behoren tot het eigen vermogen van de vennoten. De wet bepaalt hierover dat de aandelen niet kunnen worden overgedragen, tenzij anders is overeengekomen. Zo kunnen de statuten voorzien dat er toestemming nodig is van de zaakvoerder en de algemene vergadering, om de aandelen over te dragen aan anderen dan vennoten of afstammelingen van vennoten. In geval van overlijden van een vennoot kan er tevens bepaald worden dat de maatschap niet ophoudt te bestaan, maar dat de erfenamen de maatschap mogen voortzetten, al dan niet met toestemming.

Aangezien de maatschap tot doel heeft om de controle te behouden, is het de vennoten niet toegestaan om zomaar uit de maatschap te treden. Ook hiervoor kan er een specifieke regeling voorzien worden in de statuten.

Kan ik toch inkomsten behouden: vruchtgebruik

Indien u in het kader van uw planning graag een inkomen behoudt, kan u dit best regelen in de schenkingsakte, waarin de familiale goederen worden overdragen.

U kan de goederen bv. schenken met voorbehoud van vruchtgebruik, waarna uw kinderen vervolgens de blote eigendom en u zelf het vruchtgebruik inbrengen in de maatschap. Indien er zaakvervangings is bedongen, zullen de aandelen van de maatschap die in ruil verkregen worden, in blote eigendom toekomen aan uw kinderen en in vruchtgebruik aan uzelf. Naast de controle die u op deze wijze behoudt door het stemrecht dat u als vruchtgebruiker kan uitoefenen in de algemene vergadering van de maatschap, zal u tevens recht hebben op de vruchten. Jaarlijks zal er op de gewone algemene vergadering besloten worden om de vruchten al dan niet uit te keren.

Indien u liever geen vruchtgebruik voorbehoudt, kan er ook gewerkt worden met een al dan niet optionele last waarbij uw kinderen jaarlijks gehouden zullen zijn een rente of een vast bedrag aan u te betalen (indien u hierom verzoekt in geval van optionele rente). Dit kan enkel onder specifieke voorwaarden.

Hoe wordt dit allemaal belast: fiscale transparantie

Bij de oprichting van een maatschap, is er in principe geen belasting verschuldigd (behoudens bij inbreng van onroerende goederen in sommige gevallen).

Het principe van de fiscale transparantie is van toepassing. Dit betekent dat er op fiscaal vlak door de maatschap heen gekeken wordt. De vennoten van de maatschap worden belast, alsof de maatschap er niet is. Zij worden allen geacht voor een onver-

deeld aandeel eigenaar te zijn van alle ingebrachte goederen. De verhouding wordt bepaald aan de hand van hun aantal aandelen in het geheel. Het type belasting dat geheven wordt, is afhankelijk van het type inkomen dat genoten wordt.

Aangezien de aandelen van de maatschap in het kader van een familiale vermogensplanning reeds eigendom zijn van de volgende generatie, zal er bij het overlijden van de ouders, geen erfbelasting meer verschuldigd zijn op de reeds geschonken aandelen van de maatschap en dus ook niet op de goederen die in de maatschap werden ingebracht.

Administratieve verplichtingen

Door recente wetswijzigingen, zijn er enkele administratieve verplichtingen waaraan de maatschap dient te voldoen:

- inschrijving als onderneming in de *Kruispuntbank der Ondernemingen (KBO)*. De KBO toont echter slechts de benaming, de zetel, de oprichtingsdatum en de naam van de zaakvoerder(s). De omvang van het vermogen en het aandeelhouderschap worden niet vermeld.
- een boekhouding voeren. Het type boekhouding is afhankelijk van de omvang en de inhoud van de maatschap. De jaarrekening wordt niet gepubliceerd.
- de uiteindelijke begunstigen van de maatschap opnemen in het UBO-register (*ultimate beneficial owners*). Ook in dit register zal de omvang en samenstelling van het vermogen niet worden opgenomen.

Gezien de beperkte omvang van de informatie die openbaar wordt gemaakt, blijft de maatschap ondanks deze bijkomende verplichtingen een toegankelijke en discrete controlestructuur.

Voor sommige ondernemers zijn deze verplichtingen een stap te ver. Zij kunnen opteren voor een alternatief. Alternatieven voor het behoud van controle zijn o.a.:

- een voorbehoud van vruchtgebruik in de notariële schenkingsakte
- een beheersvolmacht over de geschonken goederen

Besluit

De maatschap is en blijft een nuttig instrument in het kader van een familiale vermogensplanning.

De eigendom wordt reeds naar de volgende generatie overgedragen met een minimale kost. De overdracht van het vermogen gebeurt bij schenking. Hierop is in principe 3% schenkbelasting verschuldigd (in rechte lijn). Hiermee vermijdt u de hoge erfbelasting (27% in de hoogste schijf in rechte lijn).

Maatschapsstatuten op maat zorgen ervoor dat het beheer wordt gevoerd door de gewenste personen en dit alles met een grote mate aan discretie.
December 2021